

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра ЕПІЗООТОЛОГІЇ, МІКРОБІОЛОГІЇ І ВІРУСОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини

Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ

“ ” 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Протокол №4 від «17» квітня 2023 р.

Завідувач кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Володимир МЕЛЬНИК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»

д.вет.н., професор, завідувач кафедри терапії
і клінічної діагностики

Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб
овечок і кіз

спеціальність - 211 – «Ветеринарна медицина» _____

освітня програма Ветеринарна медицина _____

Факультет Ветеринарної медицини

Розробники: Литвиненко Віктор Миколайович к.вет.н., доцент
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб овечок і кіз

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	211 – «Ветеринарна медицина»	
Освітня програма	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	135	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	6	
Семестр	12	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	75 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета опанування методики та технологій лікарської справи в діагностиці та профілактиці інфекційних хвороб овечок і кіз.

Завдання:

- вміти оцінювати епізоотичний стан тваринницьких об'єктів, місцевості, пасовищ, водоймищ та інших об'єктів;
- ознайомити магістрів з структурою та особливостями роботи бактеріологічного, серологічного та вірусологічного відділів лабораторії ветеринарної медицини;
- вивчити методику складання протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо інфекційних та інвазійних хвороб;
- опанувати методику проведення дезінфекції, дезінвазії, дезінсекції та дератизації тваринницьких ферм та інших об'єктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- принципи контролю за охороною території України або її окремих регіонів від занесення з територій інших країн збудників транскордонних та інших заразних хвороб тварин;
- організацію і проведення планових діагностичних досліджень і профілактичних обробок проти інфекційних та інвазійних хвороб;

- заходи біобезпеки щодо охорони навколишнього середовища і тваринницьких об'єктів від проникнення збудників заразних хвороб;
- здійснювати контроль за дотриманням обслуговуючим персоналом ветеринарно-санітарних правил утримання та забезпечення благополуччя тварин;
- як організувати профілактичну дезінфекцію, дезінвазію, дезінсекцію та дератизацію тваринницьких ферм та інших об'єктів;
- вивчити методику складання протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо інфекційних та інвазійних хвороб;
- ознайомитись з існуючими Державними стандартами лабораторної діагностики інфекційних хвороб тварин бактеріальної, мікологічної та вірусної природи;
- повну схему лабораторної діагностики найважливіших бактеріальних інфекцій;
- нові методи серологічної діагностики інфекційних захворювань тварин (ІФА, РІФ, ПЛР та ін.);
- методики зажиттєвої діагностики інфекційних хвороб жуйних;
- ефективність сучасних протимікробних лікарських засобів широкого спектру дії;
- морфологічні зміни крові жуйних тварин при застосуванні протимікробних лікарських засобів;
- біохімічні зміни крові у жуйних при застосуванні протимікробних лікарських засобів;
- сучасну динаміку найбільш поширених в Україні інфекційних хвороб овечок і кіз.

вміти:

- передбачити можливість виникнення і поширення хвороб жуйних тварин;
- своєчасно визначати прогноз щодо перебігу і закінчення хвороби;
- запобігати виникненню ускладнень у тварин при щепленні, введенні лікарських речовин, сироваток, тканинних препаратів, проведенні хірургічних операцій, проведенні масових ветеринарних обробок, транспортуванні тварин тощо;
- проводити санацію тваринницьких приміщень хімічними, біологічними і фізичними методами;
- проводити перевірку ветеринарних документів, транспортних засобів, огляд тварин та підконтрольних вантажів, що імпортуються, експортуються, є транзитними чи перевозяться в межах держави;
- організувати і проводити профілактичний карантин;
- оформити експертизи при завершенні досліджень;
- організувати заходи з ліквідації транскордонних та емерджентних хвороб дрібної рогатої худоби;
- проводити заходи щодо недопущення зараження фахівців ветеринарної медицини хворобами, спільними для тварин і людей, при виконанні ними комплексу заходів, спрямованих на ліквідацію хвороби;
- проводити заходи щодо недопущення зараження обслуговуючого персоналу хворобами, спільними для тварин і людей, при догляді за інфекційно хворими тваринами.

НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

інтегральна компетентність (ІК): забезпечення епізоотичного благополуччя за моніторингових досліджень вівчарства та козівництва.

загальні компетентності (ЗК):

- Здійснювати контроль та нагляд за дотриманням обслуговуючим персоналом ветеринарно-санітарних правил утримання та благополуччя тварин;

- Оцінювати епізоотичний стан тваринницьких об'єктів, місцевості, пасовищ, водоймищ та інших об'єктів;
- Визначити епізоотичні показники для діагностики, моделювання та прогнозування;
- Вияснити за наявними літературними джерелами особливості сучасних заходів з маловідомих, емерджентних та транскордонних захворювань.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- Складання діагностичних, протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо контагіозних хвороб;
- Складання проекту рішень ліквідації інфекційної хвороби на території району;
- Раціонально використовувати відповідні діагностичні та терапевтичні інструменти для попередження та боротьби з транскордонними хворобами та патогенами;
- Розуміти та брати участь в реалізації плану дії в надзвичайних умовах для контролю транскордонних хвороб, включаючи гуманний забій тварин;
- Пояснювати концепцію «системи раннього виявлення хвороб»;
- Застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності;
- Реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей;
- Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП: пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження та формулювати висновки на основі обраних методів лікування та профілактики заразних хвороб за певних технологічних процесів у вівчарстві і козівництві.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Ветеринарно-санітарні та протиепізоотичні заходи за транскордонних хвороб овечок і кіз														
Тема 1. Превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи сьогодення проти бруцельозу		9	2	2			5							
Тема 2. Ящур емерджентне транскордонне захворювання та різниця в заходах з ліквідації інфекції в різних країнах		9	2	2			5							
Тема 3. Туберкульоз у овечок і кіз		9	2	2			5							
Тема 4. Етіопатогенез та превентивні заходи з		9	2	2			5							

анаеробних інфекції овечок і кіз														
Тема 5. Етіологічні та епізоотологічні особливості стахіботріотоксикозу жуйних тварин		9	2	2			5							
Тема 6. Превентивні заходи щодо факторних хвороб молодняка		9	2	2			5							
Тема 7. Епізоотичні особливості превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при некробактеріозі дрібних жуйних		9	2	2			5							
Змістовий модуль 2. Ветеринарно-санітарні та протиепізоотичні заходи за факторних хвороб овечок і кіз														
Тема 8. Чума дрібної рогатої худоби.		9	2	2			5							
Тема 9. Особливості перебігу та діагностики латентних захворювань на прикладі паратуберкульозу кіз (хвороба Джона)		9	2	2			5							
Тема 10. Особливості перебігу, діагностики та ліквідації маститів інфекційної етіології		9	2	2			5							
Тема 11. Превентивні заходи з блутангу, що базуються на Міжнародних регламентах з транскордонних хвороб.		9	2	2			5							
Тема 12. Інфекційний казеозний лімфоденіт овець		9	2	2			5							
Тема 13. Особливості перебігу, діагностики та ліквідації скрепі овечок		9	2	2			5							
Тема 14. Імунобіологічна		9	2	2			5							

корекція мікрофлори кишечника за порука у профілактиці інфекційних хвороб тварин та підвищенні показників продуктивності тварин													
Тема 15 Обмежуючі заходи у скотарстві за кодексом наземних тварин		9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем I	30/30		30	30			75						
Усього годин	135												

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації сибірки у жуйних тварин	2
2	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, лістеріозу	2
3	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, іерсініозів	2
4	Техніка і методика проведення діагностичних досліджень тварин за підозри на кампілобактеріоз	2
5	Особливості перебігу діагностики та ліквідації мікозів і мікотоксикозів	2
6	Епізоотологічні та превентивні заходи щодо агалакції овечок і кіз	2
7	Епізоотологічні особливості, діагностика та ліквідація інфекційного маститу овечок і кіз	2
8	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації копитної гнилі, контагіозного пустульозного дерматиту овечок і кіз	2
9	Перебіг та діагностика віспи у овечок і кіз	2
10	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації рикетсіозів дрібних жуйних	2
11	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації злоякісного набряку та ЕМКАРу	2
12	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації Вісна-Меді	2
13	Превентивні заходи щодо колібактеріозу і стрептококозу	2
14	Превентивні заходи щодо пастерельозу сальмонельозу	2
15	Заходи з біозахисту на фермах по вирощуванню овечок і кіз	2

5 Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розробка схеми діагностичних досліджень з туберкульозу на прикладі вівчарського господарства	4
2	Обґрунтування державної програми підтримки благополуччя з бруцельозу	4

3	Вивчення досвіду ліквідації ящуру у Великій Британії	4
4	Протиепізоотичні заходи з ліквідації чуми дрібної рогатої худоби	4
5	Актуальність псевдотуберкульозу серед овечок і кіз	4
6	Об'єм лабораторних досліджень та вплив скрепі на економічні показники міжнародної торгівлі між країнами	4
7	Довести по пунктам факторність некробактеріозу жуйних	4
8	Система профілактики захворювань молодняку в спеціалізованих господарствах	4
9	Розглянути різні підходи з ліквідації лейкозу ДРХ	4
10	Особливості вакцинації тварин проти трихофітії	4
11	Стафілоботріотоксикоз причини виникнення та заходи профілактики	4
12	Аспергильоз та аспергилотоксикоз тварин	4
13	Первинність виникнення та актуальність мікотоксикозів	4
14	Рота та реовіруна інфекція овечок і кіз	4
15	Хвороба Акабане	4
16	Лихоманка долини Ріфт	4
17	Сап Рануна	4
18	Інфекційна бронхопневмонія кіз	2
19	Ку-лихоманка	2
20	Розробка схеми протилептоспірозних заходів на прикладі уявного господарства	3
	Всього	75

6 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7 Зразки контрольних питань, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет Ветеринарної медицини

Напрямок підготовки (спеціальність) Ветеринарна медицина

Форма навчання денна

Семестр 12 Курс 6

ОКР «Магістр»

Кафедра Епізоотології, мікробіології і вірусології

Дисципліна «Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб овечок і кіз»

Викладач (Литвиненко В.М.)

«Затверджую»

Білет №1

1. Які із перелічених захворювань викликаються бактеріями?

- парагрип
- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді
- трихофітія

2. Які із перелічених захворювань викликаються вірусами?

- кампілобактеріоз
- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

3. Які із перелічених захворювань викликаються хламідіями?

- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

4. Які із перелічених захворювань викликаються мікоплазмами?

- парагрип
- нодулярний дерматит
- контагіозна плевропневмонія ВРХ
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

5. В яких із перелічених захворювань збудник не встановлений?

- парагрип
- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

6. Які із перелічених захворювань викликаються хламідіями?

- нодулярний дерматит
- паратуберкульоз
- брадзот
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз

- немає правильної відповіді

7. Які із перелічених захворювань викликаються мікоплазмами?

- парагрип
- нодулярний дерматит
- контагіозна плевропневмонія ВРХ
- чума ВРХ
- інфекційна агалактія овець і кіз
- немає правильної відповіді

8. Від яких інфекційних захворювань необхідно диференціювати парагрип ВРХ?

- ринотрахеїт
- брадзот
- вірусна діарея
- туберкульоз
- лейкоз

9. Чи є плацента бар'єром для збудника інфекційного ринотрахеїту ВРХ?

- є, в плід можуть проникнути тільки токсини
- є, в плід можуть проникнути тільки антитіла
- є тільки для капсулоутворюючих штамів
- плацента не є бар'єром для збудника ІРТ

10. Які ділянки тіла і органи тварин можуть ушкоджуватися при інфекційному ринотрахеїті ВРХ?

- шкіра вимені
- слизова оболонка носової порожнини і трахеї
- серцевий м'яз
- скелетні м'язи
- печінка
- слизова оболонка піхви
- пряма кишка

11. Описати заходи з ліквідації туберкульозу.

12. Поясніть факторність некробактеріозу корів

Контрольні запитання

1. Перерахуйте заборони при введенні карантину за сибірки.
2. Зазначте заходи з ліквідації сибірки у господарстві.
3. Які методи ліквідації сибірки застосовуються безпосередньо до тварин?
4. Які зміни туші викликають підозру сибірки?
5. Що робити з молоком у неблагополучному господарстві з сибірки?
6. Опишіть послідовну схему діагностики туберкульозу.
7. Вкажіть основні поживні середовища для культивування мікобактерій.
8. В який випадках і коли проводиться туберкулінізація тварин?
9. Що впливає на вибір методу оздоровлення від туберкульозу?
10. Які методи оздоровлення господарств за туберкульозу Ви знаєте і за яких умов вони використовуються?
11. Коли діагноз на лептоспіроз вважають встановленим.
12. Вкажіть два основні заходи ліквідації лептоспірозу.
13. Зазначте особливості оздоровлення звірівницьких і мисливських господарств, щодо бруцельозу.
14. Перерахуйте заходи з охорони людей від бруцельозу.
15. Вкажіть заходи за підозри захворювання тварин на ящур.

16. Опишіть правила відбору та пересилки патологічного матеріалу для лабораторних досліджень на ящур.
17. Назвіть заходи з профілактики ІРТ ВРХ серед тварин закуплених за імпортом.
18. Назвіть заходи з профілактики ІРТ ВРХ на племінних підприємствах.
19. Опишіть порядок відбору патологічного матеріалу за підозрою на сказ.
20. Перерахуйте заходи з ліквідації сказу в неблагополучному пункті.

8 Методи навчання.

Форми та методи навчання – лекції, лабораторні заняття згідно програми курсу.

9 Форми контролю.

Форми організації контролю знань, система оцінювання – контроль знань здійснюється шляхом виконання студентами лабораторних робіт, виступів з доповідями, складання модульних контрольних робіт за модульно-рейтинговою системою.

Поточний контроль знань студентів здійснюється на лабораторних заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає модульну форму підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять і його результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену (12-й семестр) в обсязі навчального матеріалу і в терміни, встановлені навчальним планом.

- 10 **Розподіл балів, які отримують студенти.** Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{нр}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}$.

11. Навчально-методичне забезпечення

1. Недосєков В.В., Поліщук В.В., Литвиненко В.М., Сорокіна Н.Г., Мельник В.В., Мартинюк О.Г. Практикум із загальної епізотології/Навчальний посібник для підготовки фахівців ВЗО III – IV рівнів акредитації. Спеціальності “Ветеринарна медицина” Київ 2018. – 188 с.

11 Рекомендовані джерела інформації основні;

1. Законодавство України про ветеринарну медицину. За ред. П.П.Достоевського та В.І.Хоменко. - К.: Урожай. - 1999.-592 с.

2. Литвин В.П., Ярчук Б.М./Загальна епізоотологія/ К. - 1995. - 256 с.
3. Литвин В.П., Олейник Л.В., Корнієнко Л.М. та ін.. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин.- К.:Аграрна наука, 2002.-400с
4. Литвиненко В.М., Мельник В.В, Недосеков В.В., Мартинюк О.Г., Сорокіна Н.Г. Епізоотологія у схемах і діаграмах. Навчальний посібник. Київ НУБіП - 2022. - С.310.
5. Литвиненко В.М. Вакцинопрофілактика захворювань птахів. Навчальний посібник для студентів магістратури факультету ветеринарної медицини. Київ - 2016. - С.164.
6. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П., Корнієнко Л.Є., Домбровський О.Б., Тирсін Р.В., Корнієнко Л.М. Загальна епізоотологія. /Б.М. Ярчук, П.І. Вербицький, В.П. Литвин/ Підручник – Біла Церква. – 2002. – 656 с.
7. Галатюк О.Є., Радзиховський М.Л. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин/О.Є. Галатюк, М.Л. Радзиховський. Методичний посібник. –Житомир. – 2013. – 456 с.
8. Ткаченко О.А., Лаврів П.Ю., Алексеева Н.В., Зажарський В.В., Білан Н.В., Давиденко П.В., Антонік І.І. Інфекційні хвороби овець і кіз. Навчальний посібник. Житомир «Полісся»,2012 – 372с.

– допоміжні

1. Корнієнко Л.Є., Наливайко Л.І., Недосеков В.В., Ушкалов В.О., Ярчук Б.М., Корнієнко Л.М., Дудніков Л.А. Інфекційні хвороби птиці/ - 2012. - 528 с.
2. Недосеков В.В., Макаров В.В., Мельник В.В. Посібник по викоріненню хвороб шляхом стемпінг-аут/ В.В. Недосеков, В.В. Макаров, В.В. Мельник. Навчальний посібник. – Київ. -2011. – 123 с.
3. Корнієнко Л.Є., Бусол В.О., Недосеков В.В., Ушкалов В.О., Головка А.М., Корнієнко Л.М., Ярчук Б.М., Дудніков Л.А. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом/ Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосеков. Навчальний посібник /За редакцією Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква. – 2010. – 272 с.
4. Недосеков В.В., Макаров В.В. Міжнародна класифікація хвороб і особливо небезпечні інфекції тварин/ В.В. Недосеков, В.В. Макаров. Навчальний посібник. - Київ. – 2010. 120 с.

13. Інформаційні ресурси

1. www.vet.gov.ua
2. www.rada.gov.ua
3. www.nau.ua
4. Законодавство України/ Верховна рада України. <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Епізоотологічний словник / В.В. Поліщук - 2013. <http://twin.nauu.kiev.ua/vet/vpol.nsf/b3266a3c17f9bb7085256b870069c0a9/80d1fd7045cca177c225730700364b9a?OpenDocument>
6. Спеціальна епізоотологія / А. Ф. Каришева - 2002. <http://medbib.in.ua/spetsialna-epizootologiya.html>